

SATVERSMES TIESAS KOLĒĢIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV-1010. Tālrunis: 67830735, 67210274. E-pasts: tiesa@satversmestiesa.lv

LĒMUMS PAR ATTEIKŠANOS IEROSINĀT LIETU

Rīgā

2026. gada 8. septembrī

Satversmes tiesas 3. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētājs Jānis Neimanis, tiesneši Veronika Krūmiņa un Mārtiņš Mits, kolēģijas sēdē izskatījusi pieteikuma iesniedzēja [..] pieteikumu par lietas ierosināšanu (ieteikums Nr. 153/2026),

konstatēja:

1. Ieteikuma iesniedzējs lūdz Satversmes tiesu atzīt Civilprocesa likuma 464. panta septīto daļu par neatbilstošu Latvijas Republikas Satversmes 92. panta pirmajam teikumam un spēkā neesošu attiecībā uz ieteikuma iesniedzēju no 2026. gada 15. jūlija.

2. Civilprocesa likuma 464. panta septītajā daļā noteikts:

“(7) Ja tiesnešu kolēģijai nav acīmredzama pamata uzskatīt, ka, izskatot blakus sūdzību, pārsūdzētais lēmums tiks pilnīgi vai kādā tā daļā atcelts vai grozīts, tā Augstākās tiesas rīcības sēdē ar vienbalsīgu lēmumu var atteikties pieņemt blakus sūdzību. Šādā gadījumā samaksāto drošības naudu par blakus sūdzību neatmaksā.”

3. Ieteikuma iesniedzējs jau iepriekš ir vērsies Satversmes tiesā ar saturiski līdzīgu ieteikumu, lūdzot izvērtēt Civilprocesa likuma 464. panta septītās daļas atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 92. panta pirmajam teikumam (ieteikums Nr. 137/2026).

Izskatot minēto pieteikumu, Satversmes tiesas 1. kolēģija ar 2026. gada 17. augusta lēmumu atteicās ierosināt lietu, pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. panta piektās daļas 3. punktu. Minētajā lēmumā norādīts, ka pieteikumā nav sniegts juridiskais pamatojums tam, ka no Latvijas Republikas Satversmes 92. panta pirmā teikuma izriet prasība Senātam izskatīt visas blakus sūdzības, arī gadījumos, kad senatoru kolēģijai nav acīmredzama pamata uzskatīt, ka, izskatot blakus sūdzību, pārsūdzētais lēmums tiks pilnīgi vai kādā tā daļā atcelts vai grozīts. Savukārt tas, vai konkrētajā lietā senatoru kolēģijai bija pamats piemērot Civilprocesa likuma 464. panta septīto daļu, ir tiesību normu piemērošanas jautājums, kura pārvērtēšana nav Satversmes tiesas kompetencē.

Izskatāmajā pieteikumā ietvertais faktisko apstākļu izklāsts pēc būtības nav mainījies, tomēr ir papildināts tā juridiskais pamatojums.

Pieteikumā ir norādīts, ka Civilprocesa likuma 464. panta septītā daļa neatbilst Latvijas Republikas Satversmes 92. panta pirmajam teikumam, jo atteikums pieņemt blakus sūdzību liedzot personai tiesības uz pieeju tiesai, proti, liedzot prasījuma izskatīšanu pēc būtības. Šādos šauri definētos izņēmuma gadījumos likumdevējam esot pienākums nodrošināt personai atbilstošas procesuālas garantijas.

Kolēģija konstatē, ka arī atkārtotajā pieteikumā nav ietverts juridiskais pamatojums, kāpēc no Latvijas Republikas Satversmes 92. panta pirmā teikuma izrietētu Senāta pienākums šādā izņēmuma gadījumā izskatīt visas blakus sūdzības – pat tad, ja Senāts nesaskata acīmredzamu pamatu lēmuma atcelšanai vai grozīšanai.

Pieteikumā ir ietvertas atsauces uz Eiropas Cilvēktiesību tiesas praksi, kurā atzīts, ka pieeja tiesai nevar būt tikai teorētiska, iluzora vai pārlieku formāla, tomēr pieteikuma iesniedzējs nav izskaidrojis, kā šī atziņa ir attiecināma uz Civilprocesa likuma 464. panta septīto daļu. Kolēģija vērš uzmanību, ka Civilprocesa likumā pašreiz jau ir paredzētas plašākas procesuālās garantijas atsevišķos gadījumos, kad ir skartas prasītāja tiesības uz prasības izskatīšanu pēc būtības. Vispārīgi par blakus sūdzību pieņemtais lēmums nav pārsūdzams, taču iepriekš minētajos gadījumos, tostarp pieteikuma iesniedzēja gadījumā, apgabaltiesas lēmums par blakus sūdzību ir pārsūdzams Senātā (sk. *Civilprocesa likuma 449. panta pirmo un otro daļu*).

Pieteikuma iesniedzējs uzskata, ka atbilstoša garantija viņa raksturotajai situācijai būtu jāparedz tieši Civilprocesa likuma 464. panta septītajā daļā. Tomēr Satversmes tiesas 1. kolēģijas 2026. gada 17. augusta lēmumā jau tika norādīts, ka Latvijas Republikas Satversmes 92. pants neparedz konkrēta jautājuma izšķiršanu

atbilstoši tādām procesuālajām regulējumiem, kādu persona vēlas (sk. *Satversmes tiesas 2012. gada 1. novembra sprieduma lietā Nr. 2012-06-01 10. punktu*).

Kolēģija vērš uzmanību, ka iepriekš iesniegtajā pieteikumā ietvertu argumentu izvērsšana pati par sevi nenozīmē, ka pieteikuma juridiskais pamatojums ir mainījies pēc būtības. Izskatāmajā pieteikumā pēc būtības nav norādīti jauni argumenti, kurus Satversmes tiesas 1. kolēģija nebūtu vērtējusi, izskatot iepriekš iesniegto pieteikumu.

Ievērojot iepriekš minēto, ir secināms, ka izskatāmajā pieteikumā ietvertais juridiskais pamatojums pēc būtības nav mainījies salīdzinājumā ar iepriekš iesniegto pieteikumu, par kuru lēmusi kolēģija.

Ņemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. panta piektās daļas 5. punktu, Satversmes tiesas 3. kolēģija

nolēma:

atteikties ierosināt lietu pēc [...] pieteikuma (ieteikums Nr. 153/2026).

Lēmums nav pārsūdzams.

Kolēģijas priekšsēdētājs

Jānis Neimanis